

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра філології
Filológia Tanszék

**ПРОГРАМА ФІЛОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
A FILOLÓGIAI GYAKORLAT TANTERVE**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) / **Felsőfokú oktatási fokozat:** Második
(magiszteri)
(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти: Магістр / **A főiskolai fokozat:** magiszter
(назва ступеня вищої освіти)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки / Tudományos irányág 03 Humán tudományok
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність 035 Філологія / Szakosítás 035 Filológia
Англійська мова і література/ Angol nyelv és irodalom
(код та найменування спеціальності)

Берегове / Beregszász
2021

Розробник програми:

A program kidolgozója:

Барань Є.Б., доктор філософії, доцент

Баняс Н.Ю., кад.філ.наук, доцент

Врабель Т.Т., канд.філ.наук, доцент

Чонка Т.С., канд. філ. наук, доцент

Програму погоджено навчально-методичною групою кафедри філології та схвалено на засіданні Кафедри філології.

Протокол від «27» серпня 2021 року №_1_

A tanterv egyeztetésre került a filológiai tanszék oktatási-módszertani csoportjával és jóváhagyta a Filológia Tanszék ülése.

...1 sz. jegyzőkönyv, 2021. augusztus 27...

Завідувач кафедри / Tanszékvezető

(підпис / aláírás)

Beregsasi A. Ф. / Beregszászi Anikó

(прізвище та ініціали / név)

Вступ

Згідно з Болонською системою освіти в Україні можливість здобуття освітнього ступеня магістр мають право особи, які отримали попередньо диплом бакалавра, спеціаліста чи магістра.

Науково-дослідна робота та редакційна практика є необхідними умовами для здобуття освітнього ступеня магістр з даної спеціалізації відповідно до освітньої програми. Метою практики є забезпечення студентам умов для набуття професійних навичок та вмінь для самостійних наукових досліджень і редакторської роботи.

Методичні вказівки слугують для організації і проведення науково-дослідної та редакційної практики студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 035 «Філологія» (Англійська мова і література), зокрема визначають методику організації наукової та редакційної діяльності під час практики; компетенції, які необхідно набути в ході практики; науково-етичні норми при проведенні наукових досліджень та редакторської практики.

Методичні вказівки регламентують організаційно-методичне забезпечення науково-дослідної практики студентів та базуються на таких законодавчих і нормативних актах:

- Закон України від 17 січня 2002 року № 2984-III «Про вищу освіту»;
- Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»;
- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 02.06.93 р. №161);
- Положення про організацію навчального процесу в Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II;
- Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки студентів відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів та спеціальностей;
- Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) підготовки студентів відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів та спеціальностей.

Згідно з освітньо-професійною програмою підготовки фахівця для студентів спеціальності за навчальним планом передбачено такі практики:

№	Вид практики/Gyakorlat típusa	Семестр/félév	Тривалість практики			Форма контролю/Az ellenőrzés formája
			кредитів /kreditek száma	годин/ órák száma	тижнів/ hetek száma	
1.	Науково-дослідна практика/Tudományos-kutatói gyakorlat	II	3	90	2	залік/, звітувати про результат дослідження
3.	Виробнича практика (перекладацька) /Fordítási gyakorlat	III	3	90	2	залік/, на якому студент презентує результат своєї перекладацької діяльності

- Періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

Загальний зміст науково-дослідної та перекладацької практик

Науково-дослідна практика є важливою складовою магістерської програми, предметом якої є розвиток базових професійних знань, необхідних для проведення самостійної науково-дослідної роботи. Під час науково-дослідної практики студент отримує можливість випробувати нові методи для написання магістерської роботи, а також набути необхідні компетенції.

Для студентів магістратури спеціальності 035 Філологія (Англійська мова і література) базовою установою для проведення науково-дослідної практики є науково-дослідний центр ім. Антала Годинки. Роботою студента керує призначений співробітник науково-дослідного центру ім. Антала Годинки, викладач, який відповідає за практику на кафедрі філології, та науковий керівник магістерської роботи студента.

Мета та очікувані результати практики

- ознайомити студентів зі структурою, науковими проблемами та результатами роботи науково-дослідного центру, де проходить практика, а також із співробітниками, які працюють там;
- навчити передавати набуті знання в галузі методології наукових досліджень;

- ознайомити з можливостями отримання, використання та обробки наукових інформаційних джерел;
- ознайомити із видами досліджень;
- ознайомити зі структурою соціальних досліджень;
- ознайомити з процесом підготовки плану дослідження та вимог до нього;
- ознайомити з основними характеристиками та сферою застосування якісних та кількісних методів дослідження;
- дати визначення поняттю та змісту фундаментальних та прикладних досліджень;
- дати визначення типів документів, які можуть бути використані в наукових дослідженнях;
- ознайомити з описом і характеристикою різних видів баз даних;
- ознайомити з програмним забезпеченням, необхідним для управління посиланнями;
- ознайомити з можливостями публікувати результати свого дослідження;
- з'ясувати етичні питання проведення дослідження: справедливості, надійності, незалежності, неупередженості, об'єктивності, відповідальності;
- апробація основних теоретичних та практичних положень магістерської роботи у формі лекцій та наукових статей у рамках всеукраїнських та міжнародних конференцій.

Проходження практики забезпечує набуття здобувачами освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності

- ЗК1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК10.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).
- ЗК11.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Додаткова ЗК

- ЗК13.** Здатність спілкуватися угорською мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з лінгвістики, перекладознавства, методики викладання іноземних мов та літератури в професійній діяльності.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній сфері філологічних досліджень, в перекладацькій і викладацькій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі германської філології.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти в перекладознавстві та германській філології.

ПРН10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів англійською та українською/ угорською мовами.

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу

конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Уточнені предметні компетентності та програмні результати:

Ключові компетенції, що формуються у ході практики:

- здатність застосовувати провідні методи здійснення філологічних досліджень;
- вміння і навички складання плану дослідження, формування гіпотез;
- вміння застосування логіки складання вибірки;
- застосування квантитативних та квалітивних методів дослідження;
- здатність застосовувати наукові інформаційні джерела у дослідницькій роботі;
- знання різних типів баз даних і вміння їх застосовувати;
- здатність розробити та реалізувати комплексний план дослідження;
- здатність представляти результати досліджень у формі наукових публікацій, виступів на конференціях;
- здатність сформулювати критичний світогляд, що базується на фахових знаннях.

Завдання студентів-магістрантів під час науково-дослідницької практики:

- ознайомитися з видами діяльності науково-дослідного центру ім. Антала Годинки;
- ознайомитися з найважливішими міжнародними дослідницькими програмами установи, а також із індивідуальними дослідницькими програмами її співробітників;
- ознайомитися з видавничою діяльністю установи;
- засвоїти на практиці методикку здійснення наукових досліджень;
- навчитися використовувати у власних дослідження інформаційні джерела та ресурси, які використовуються науково-дослідним центром ім. Антала Годинки.

Студент-магістрант зобов'язаний за результатами науково-дослідницької практики підготувати:

1. Письмовий індивідуальний пан дослідження на основі теми своєї магістерської

роботи: мета дослідження, висунення гіпотези, аналіз застосованих методів дослідження, план дослідження, часові інтервали дослідження, найважливіші наукові терміни, список наукової літератури, вимоги до оформлення.

2. Письмовий звіт про науково-дослідницьку практику, здобутий на ній досвід, про що має підготувати презентацію у форматі ppt, з якою необхідно виступити на заліку.

Контроль за виконання плану практики, а також науково-методичний нагляд забезпечують викладачі кафедри філології. Загальну організацію практики та контроль за її виконанням здійснюють відповідальні працівники освітнього закладу.

Особа, відповідальна на кафедрі філології за практику, а також наукові керівники практики в Науково-дослідному центрі ім. Антала Годинки призначаються завідувачем кафедри.

Перекладацька практика

Виробнича (перекладацька) практика студентів 2 курсу спеціальності 035 «Філологія» (мова і література англійська) Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II проводиться за навчальним планом кафедри філології. Програма складена для студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Термін та порядок проведення перекладацької практики визначено згідно з навчальним планом і становить 2 тижні у третьому семестрі. Перекладацька практика є невід'ємною частиною навчального процесу і обов'язковою для виконання. Предметом практики є конкретні доручення, які студенти можуть виконувати в бюро перекладів, компанії чи іншій установі, що займається перекладацькою діяльністю, а також у некомерційній організації.

Практика дає можливість студенту брати безпосередню участь у перекладацькій діяльності з метою застосування професійних знань, отриманих під час навчання, в реальній професійній перекладацькій ситуації.

Міждисциплінарні зв'язки перекладацької практики: загальне мовознавство, теорія перекладу, практика перекладу, міжкультурна комунікація, актуальні проблеми сучасного перекладознавства, аналіз художнього тексту.

Мета перекладацької практики:

- закріплення теоретичних знань, здобутих студентами у процесі навчання, отримання необхідних вмінь, навичок та досвіду практичної роботи за фахом.
- розвиток навичок спілкування рідною та іноземною мовами;
- безпосередня участь у перекладацькій діяльності;
- ознайомлення зі специфікою робочого місця та співробітниками, які зайняті у перекладацькій діяльності;
- оволодіння сучасними формами, засобами, технологіями перекладацької діяльності;
- розвиток вмінь аналізу результатів своєї праці (виконаний переклад) та обґрунтування перекладацького рішення;
- розвиток здатності самостійно вирішувати проблеми;
- зміцнення навичок роботи в колективі.

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти таких *компетентностей*:

Загальні компетентності

- ЗК1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК5.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК10.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).
- ЗК12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Додаткова ЗК

- ЗК13.** *Здатність спілкуватися угорською мовою як усно, так і письмово.*

Фахові компетентності

- ФК1.** Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК3.** Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.
- ФК4.** Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК6.** Здатність застосовувати поглиблені знання з лінгвістики, прекладознавства, методики викладання іноземних мов та літератури в професійній діяльності.
- ФК7.** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній сфері філологічних досліджень, в перекладацькій і викладацькій діяльності.
- ФК8.** Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Додаткові ФК

- ФК9.** *Здатність інтегровано застосовувати знання та вміння з англійської мови (фонетичні, лексичні, граматичні, стилістичні) у широкому спектрі комунікативних ситуацій приватного, громадського, наукового і професійного життя як усно, так і письмово (на рівні C1) та здатність спілкуватися другою іноземною мовою*

(німецька).

ФК10. *Здатність використовувати спеціалізовані знання з галузі перекладознавства для вирішення завдань професійної діяльності, здатність до здійснення адекватного перекладу. Уміння застосовувати перекладацькі трансформації для перекладу текстів різної тематики та жанру.*

Програмні результати навчання

ПРН2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти в перекладознавстві та германській філології.

ПРН10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів англійською та українською/ угорською мовами.

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Додаткові ПР

ПРН18. *Знати методи, шляхи, способи та прийоми перекладу, їх характерні жанрові особливості; лексичні, граматичні, стилістичні проблеми перекладу та способи перекладу відповідних явищ; основні види перекладацьких трансформацій. Застосовувати у практичній діяльності знання з теорії та практики перекладу.*

Перекладати усно та письмово у двосторонньому режимі (з англійської мови угорською / українською та з угорської / української мови англійською) різностильові тексти в рамках професійної комунікації, враховуючи існуючі перекладацькі трансформації; вміти аналізувати результати своєї праці (виконаний переклад) та обґрунтувати перекладацьке рішення.

Уточнені предметні компетентності та програмні результати:

Набуття слідуєчих програмних компетентностей

У результаті проходження перекладацької практики студент повинен:

Знати:

- як самостійно виконувати повний переклад з іноземної мови на рідну та навпаки різних типів тексту;
- як аналізувати оригінал і його переклад з точки зору адекватності лексичної, граматичної, синтаксичної, прагматичної тощо;
- особливості вихідної та цільової мов, і культурні особливості обох країн;
- граматичні, лексикографічні, термінологічні засоби (друкований словник, електронний словник, посібники, бази даних термінології);
- особливості міжкультурного спілкування;
- як виконувати на комп'ютері різні види перекладу з іноземної мови на рідну та навпаки;
- як виконувати коректорську та редакційну правки тексту (дві мови);

Вміти:

- ефективно використовувати свої теоретичні знання у галузі перекладу;
- виконувати переклад текстових матеріалів різної складності з іноземної мови угорською / українською та переклад угорського / українського тексту на іноземну мову;
- застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби у практиці перекладу;
- проводити аналіз перекладу та вміти кваліфіковано визначати позитивні й негативні сторони в практиці своїх товаришів;
- розробити власні глосарії з термінології;
- вміло користуватися системами автоматизованого перекладу та комп'ютерними технологіями;

- здійснювати правку та редагування тексту.

Завдання перекладацької практики

Завдання перекладацької практики зумовлені особливостями професійної підготовки майбутніх перекладачів і включають наступні:

- ознайомлення зі специфікою робочого місця та співробітниками, які зайняті у перекладацькій діяльності;
- ознайомлення зі специфікою професійних обов'язків перекладача та/або секретаря-референта;
- закріплення теоретичних знань, здобутих студентами у процесі навчання, отримання необхідних вмінь, навичок та досвіду практичної роботи за фахом.
- розвиток та вдосконалення навичок перекладацької діяльності та знаходження стратегій їх вирішення;
- оволодіння сучасними формами, засобами, технологіями перекладацької діяльності;
- розвиток творчого, дослідницького підходу до організації перекладацької діяльності.

Студент-магістрант зобов'язаний за результатами перекладацької практики підготувати:

1. На час завершення перекладацької практики студент зобов'язаний підготувати щоденник проходження практики, який включає в собі тексти, які перекладалися, термінологічний словник, який був складений під час практики.

Контроль за виконання плану практики, а також науково-методичний нагляд забезпечують викладачі кафедри філології. Загальну організацію практики та контроль за її виконанням здійснюють відповідальні працівники освітнього закладу. Співробітника, який здійснює нагляд за студентом під час проходження перекладацької практики, призначає керівник відповідної установи.

Зарахування та оцінювання науково-дослідницької та редакторської практики

1. Після завершення практики керівник бази практики видає посвідчення/довідку про проходження студентом практики у його установі та виконання ним вимог практики.
2. Науковий керівник практики зобов'язаний підготувати письмовий

звіт/характеристику про роботу студента під час практики.

3. Оцінювання студента здійснює керівник практики на українському/угорському відділенні кафедри філології, призначений завідувачем кафедри.

Оцінювання практики: *зараховано; незараховано*